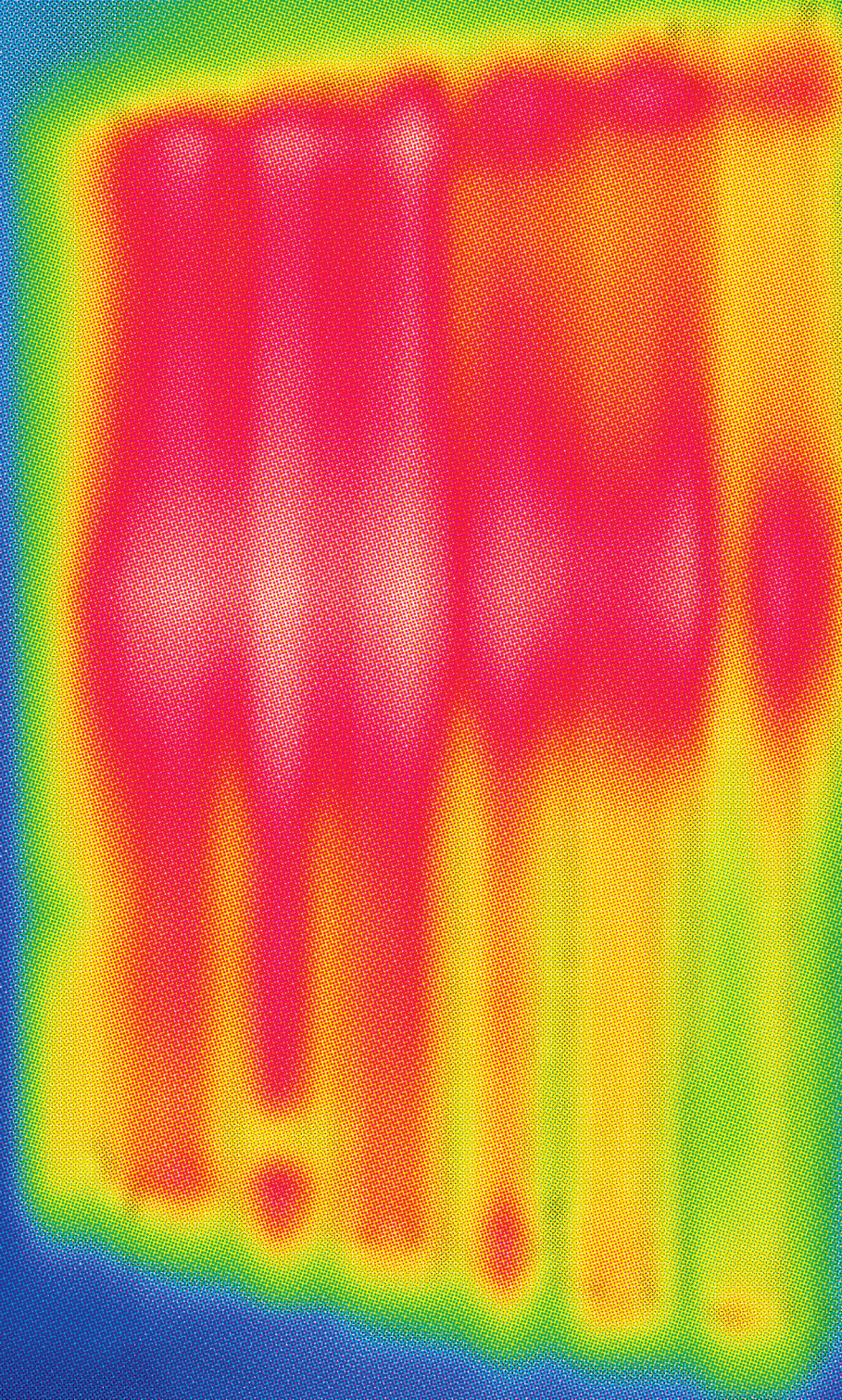

Persdossier

POWER

13.10.23 — 17.03.24

C I.II.III.IV. A
Culture — Architecture

civa.brussels
Rue de l'Ermitage 55 Kluysstraat
1050 Brussels

POWER verbindt energie en beleid. Hoe verhoudt infrastructuur zich tot het dagelijks leven op het gebied van politieke instellingen, burgerparticipatie, geopolitiek, klimaatrechtvaardigheid, architectuur, landschapsontworp en techniek?

Van olie- en gaspijpleidingen tot microchips, van windturbines tot recyclingcentra: infrastructuur vormt het leven op talloze manieren. Als voorwerpen van intense politieke, sociale en economische strijd bepalen deze systemen de ontwerpdisciplines in beide betekenissen van het woord *POWER* (energie/beleid).

Energietransitie

Sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne is de energietransitie – en als gevolg daarvan de zogenaamde “systemic change” – alleen maar versneld. De foto-installatie van Armin Linke illustreert dit op groot formaat en documenteert gaspijpleidingen in Siberië, LNG-terminals in de Noordzee en energiecontrolekamers in Brussel. Terwijl de maandelijkse elektriciteitsrekeningen voor particuliere huishoudens explosief zijn gestegen, zorgen wetgevende initiatieven en nieuwe bouwcodes, zoals die van Oana Bogdan en Antoine Crahay, of *HouseEurope!* van Arno Brandhuber en zijn collega's aan de ETH Zürich, ervoor dat de rol van architecten, ingenieurs en landschapsonwerpers heruitgevonden wordt.

Bouwen aan een koolstofrijk Europa

Energie en politiek met elkaar in relatie brengen, is niet nieuw. De tentoonstelling bij CIVA neemt Brussel als hoofdstad van Europa en de ontstaansgeschiedenis van de Europese Unie als uitgangspunt. Het idee achter de EU, dat ontstond na de Tweede Wereldoorlog, begon bij energie en bouwmaterialen met de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS). Het gebruik van staal werd gestimuleerd door grote woningbouwprojecten van hoofdrolspelers als Fritz Haller, Cedric Price en Willy Van Der Meeren, die in de tentoonstelling getoond worden naast het oprichtingsdocument van de EGKS, ondertekend door Robert Schuman.

Atoom

Expo 58 te Brussel luidde een initieel optimistische start van het nucleaire tijdperk in, met een aantal energiegerelateerde paviljoenen zoals het Congolese paviljoen (uranium) en het project voor een niet-gerealiseerde kerncentrale op het beursplein. Lang voor de rampen van Tsjernobyl en Fukushima een duistere kijk op kernenergie in het leven riepen, was het atoom ingebed in een optimistisch esthetisch programma, aangevoerd door Claude Parent met zijn ontwerpen voor het Franse nucleaire programma als reactie op de oliecrisis in het begin van de jaren 1970.

Duurzame energie

De overgang naar hernieuwbare energie valt samen met het begin van de Groene beweging, waarvan de eerste politieke campagnes werden geïllustreerd door Luc en François Schuiten. Dit werd door Rem Koolhaas' OMA/AMO vertaald op grote schaal met hun scenario's voor de Noordzee (2005/06), een voorloper op de Verklaring van Oostende van april 2023, die tot doel heeft de Noordzee om te vormen tot de grootste energiecentrale ter wereld. De enorme schaal van dit nieuwe ontwerp voor energievoorziening wordt verduidelijkt in de film *The Great Endeavor* van Liam Young, die fictief de infrastructuur beschrijft die nodig zijn om de klimaatverandering te keren. De tegenstrijdigheden van de groene revolutie worden dan weer gedocumenteerd door Sammy Baloji, Jean Katambayi en Daddy Tshikaya van het artistieke onderzoekscollectief On Trade Off, die laten zien hoe de recente jacht op lithium een geschiedenis van uitputting voortzet.

Circulariteit

Gebouwen zijn verantwoordelijk voor ongeveer 40% van de wereldwijde CO₂-uitstoot. Grijs energie en circulariteit worden daarom belangrijke aandachtspunten. Geleid door pioniers als Paul Duvigneaud en zijn *ecosystème urbain*, maar ook door denkers als Bruno Latour en zijn pleidooi voor *Reset Modernity*, worden architecten vandaag geconfronteerd met een paradigmatische verschuiving: van de fascinatie voor het nieuwe naar de logica van het reeds bestaande. Het project voor het Stadsatelier de Ville in Brussel van BC Architects, Babinigeyssen en Schenk Hattori staat voor een nieuwe praktijk waarin architect, opdrachtgever en aannemer samensmelten tot één nieuw profiel.

Opwarming

Om de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs te behalen, wordt milieubeheersing essentieel bij het maken van ontwerpen. Op stedelijke schaal koelt landschapsarchitect Bas Smets de openbare ruimte rond de Notre-Dame in Parijs af, waardoor de gevoelde temperatuur letterlijk daalt. Op kleinere schaal staat CIVA zelf, dat gevestigd is in een voormalige elektriciteitscentrale, zoals Tate Modern in Londen of de Power Station of Art in Shanghai, voor de uitdagingen van een duurzaam museum. Is het niet tegenstrijdig een tentoonstelling te wijden aan energie en tegelijkertijd stroom te verbruiken voor het reguleren van haar temperatuur en luchtvochtigheid? Philippe Rahm, The New Open / TU Delft, en Chris Pipe hebben in situ installaties ontwikkeld die de tegenstrijdigheden en het potentieel van een duurzaam museum onderzoeken.

Architecten, landschapsarchitecten, ingenieurs, kunstenaars en stedenbouwkundigen, die dagelijks werken aan het front van de economische expansie, zijn medeplichtig aan de voortzetting van het fossiele tijdperk. Bernd en Hilla Bechers foto's van de Belgische steenkoolindustrie en Monira Al Qadiri's film over de olie-industrie in de Golfregio brengen dit duidelijk in beeld. Daarnaast bevindt de bouwsector zich in de unieke positie om een bijdrage te leveren aan de verschuiving van het discours en de praktijk in de richting van een grootschalige energetische transformatie.

POWER is een tentoonstelling die historische referenties, hedendaagse praktijken en speculaties over de toekomst samenbrengt. Met de participatie van een transdisciplinair veld van architecten, landschapsontwerpers, kunstenaars, filosofen, historici, wetenschappers, wetgevers en NGO's:

Monira Al Qadiri, Rachel Armstrong / Rolf Hughes / Anna Vershinina, Sammy Balaji / Jean Katambayi / Daddy Tshikaya (On-Trade-Off), BAUKUNST, BC Architects / Babinigeysen / Schenk Hattori, Bento, Bernd & Hilla Becher, Oana Bogdan & Antoine Crahay, Jochen Brandi, Constantin Brodzki, City Mine(d) / Fanny Monier, Pierre Coulon / André Noterman, Eugène Delatte / Robert Maquestieau, Emile Devreux, Paul Duvigneaud, Feddes Olthof, Buckminster Fuller, Fritz Haller, HouseEurope! / B+ / Fosbury Architecture, Bruno Latour, Armin Linke, OMA/AMO/ Rem Koolhaas / Reinier de Graaf, Claude Parent, André and Jean Polak, René Pechère, Cedric Price, Chris Pype, Philippe Rahm, Georges Ricquier, François & Luc Schuiten, Karl Schwanzer, Bas Smets, Territorial Agency, TU Delft / The New Open, Willy Van Der Meeren / Léon Palm, Hugo Van Kuyck, Hans Wieser Benedetti, en Liam Young.

Parallel aan de tentoonstelling omvat het project *POWER* een uitgebreid publiek programma van lezingen, ronde tafelgesprekken en filmvertoningen met Rachel Armstrong, Thomas Auer, Nick Axel, Alice Babini, Daniel Barber, BC Architects, Oana Bogdan, Kristiaan Borret, Arno Brandhuber, Citymine(d), Antoine Crahay, Koenraad Danneels, Ludwig Engel, Feddes Olthof, Olaf Gravert, Andrés Jaque, Stephan Kempelmann, Alina Kolar, Jeanette Kuo, Armin Linke, Charlotte Malterre-Barthes, Sabine Oberhuber, On Trade Off, Marina Otero Verzier, Véronique Patteuw, Dennis Pohl, Philippe Rahm, Tomàs Saraceno, Ruth Schagemann, Bas Smets, Ola Uduku en vele anderen.

In het kader van de tentoonstelling *POWER* zullen ook intergenerationele workshops georganiseerd worden, in samenwerking met: Auranne Leray, BC, City Mine(d), Louise Lainiez, V+.

Feel the Heat, 2023

TU Delft Design,
Data and Society
Group & The New
Open project
in collaboration with
Meta Office, 2023.

Photo by Filip Dujardin

Expo POWER

Courtesy of
Armin Linke

Photo by Filip Dujardin

Expo POWER

Photo by Filip Dujardin

ECI, 2023,
HouseEurope!

Courtesy of
HouseEurope!,
Station + (DARCH), b+,
Fosbury Architects

Photo by Filip Dujardin

Xenomorphic Energy:
Necromantic Orchid
(XENO), 2023

Rachel Armstrong,
Rolf Hughes,
Anna Verschinnina

Photo by Filip Dujardin

The Great Endeavor,
Humanity's Largest
Construction Project,
2023

Liam Young

Costume by
Ane Crabtree

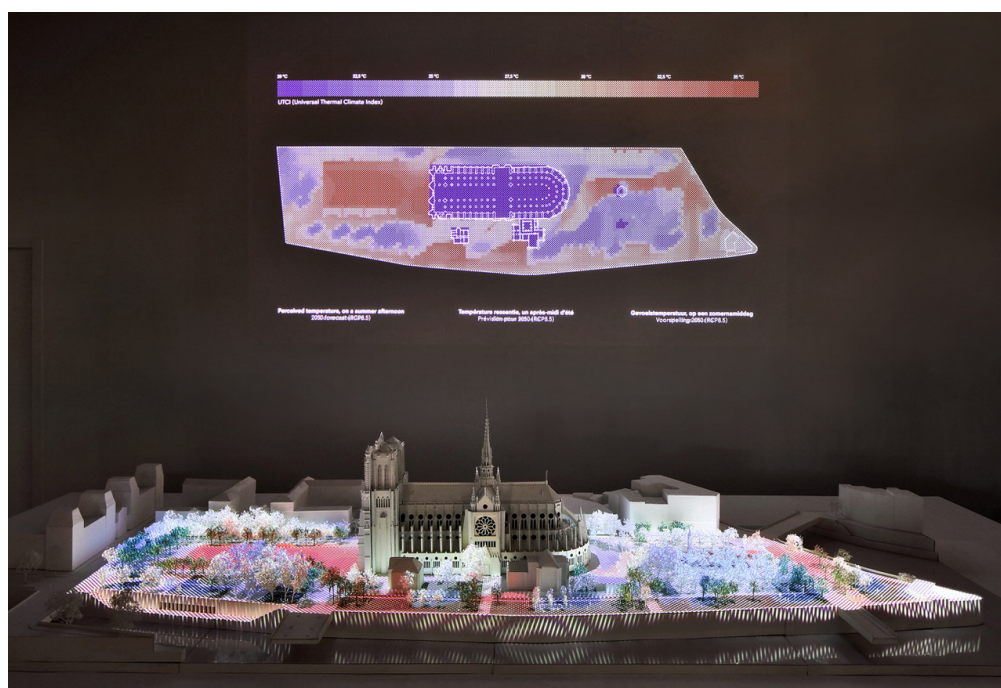
Photo by Filip Dujardin

Paris Notre-Dame:
A Microclimatic
Approach, 2022–2023

Bureau Bas Smets,
Team Leader
Met: GRAU,
Neufville-Gayet
Architectes, Ingérop
& Les Éclaireurs,
Franck Bouffé
Consultants,
BLD Waterdesign,
Cronos Conseil

Photo by Filip Dujardin

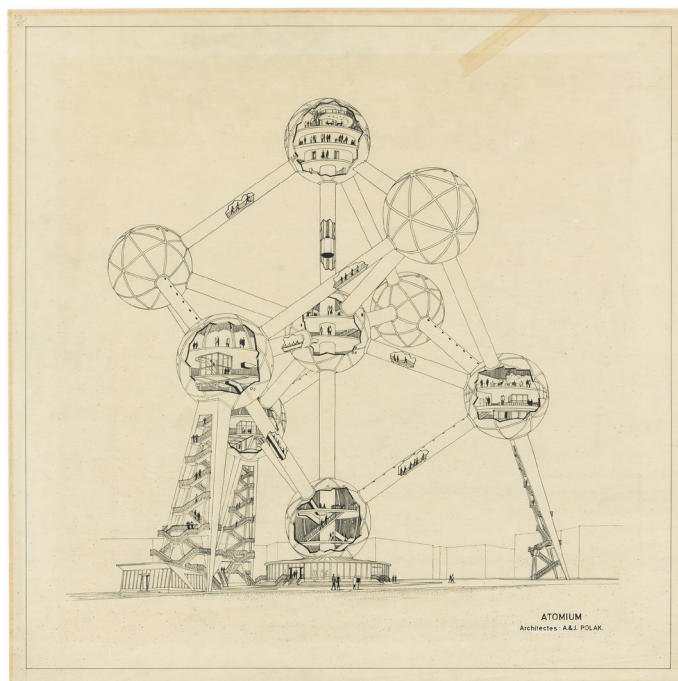

Expo 58

Atomium, interieur
van de bollen en
de verbindende
roltrappen

André & Jean Polak

Civa Collections,
Brussels

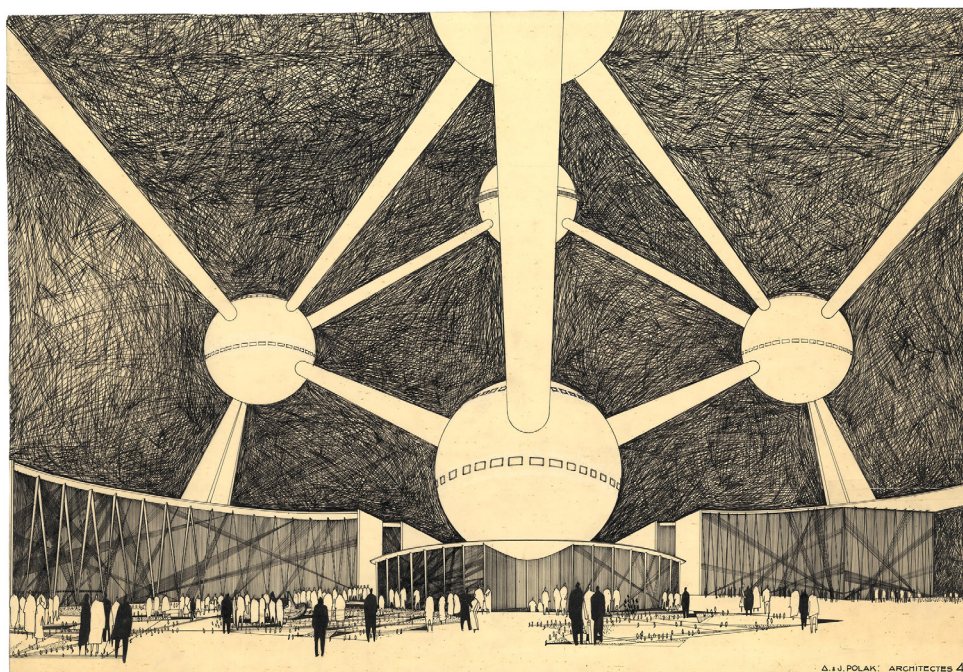

Expo 58

Atomium,
kikvorspectief
vanaf de esplanade

André & Jean Polak

Civa Collections,
Brussels

Tesla Crash,
A speculation, 2019.

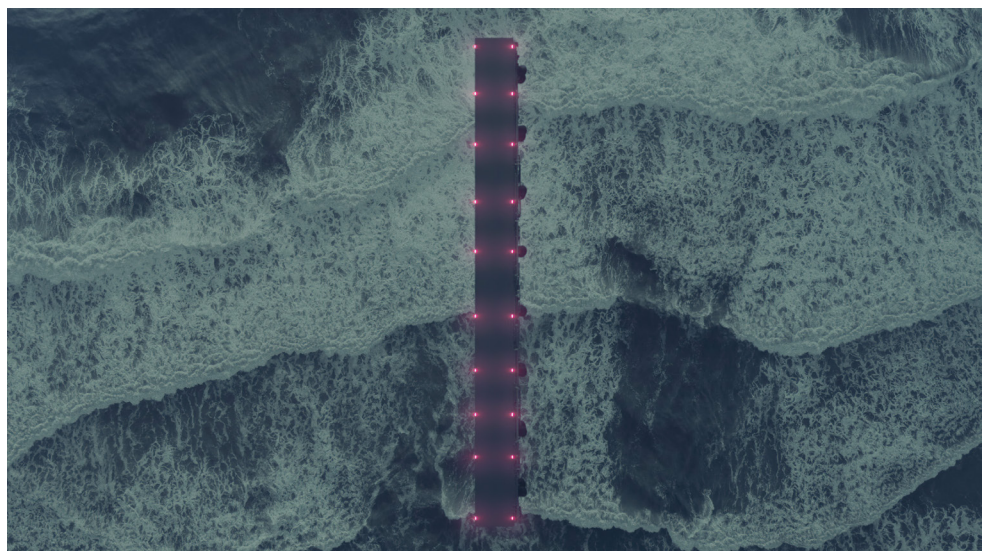
Sammy Baloji,
Jean Katambayi
Mukendi, and Daddy
Tshikaya (in the
framework of OnTrade-
Off),

Courtesy of the Artists,
and Waldburger
Wouters

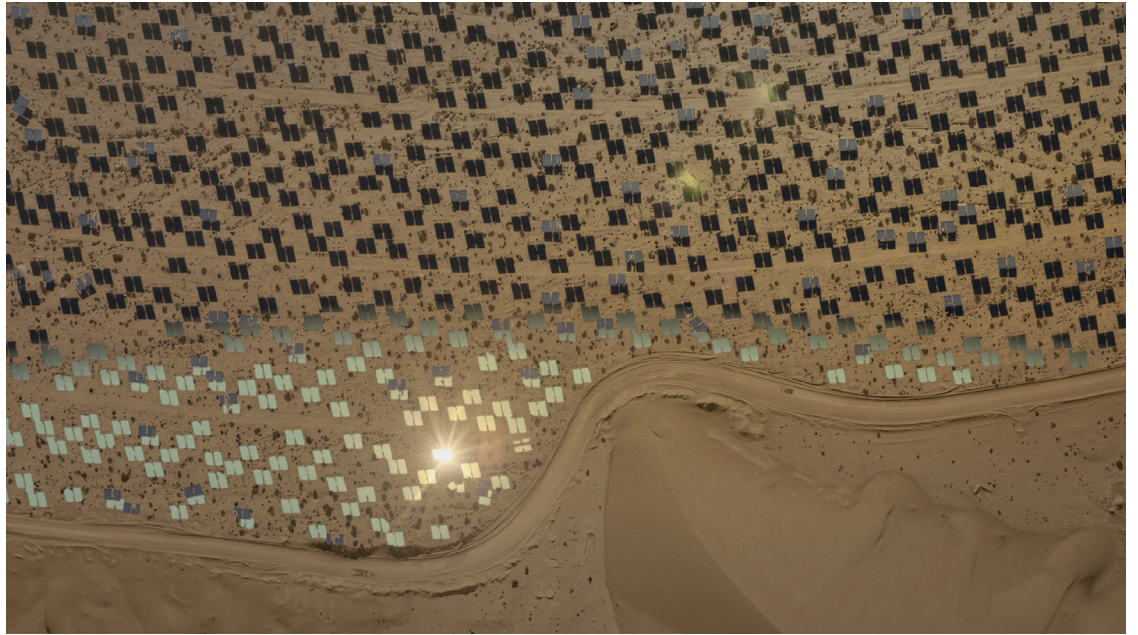
The Great Endeavor,
Humanity's Largest
Construction Project,
2023

Liam Young

The Great Endeavor,
Humanity's Largest
Construction Project,
2023

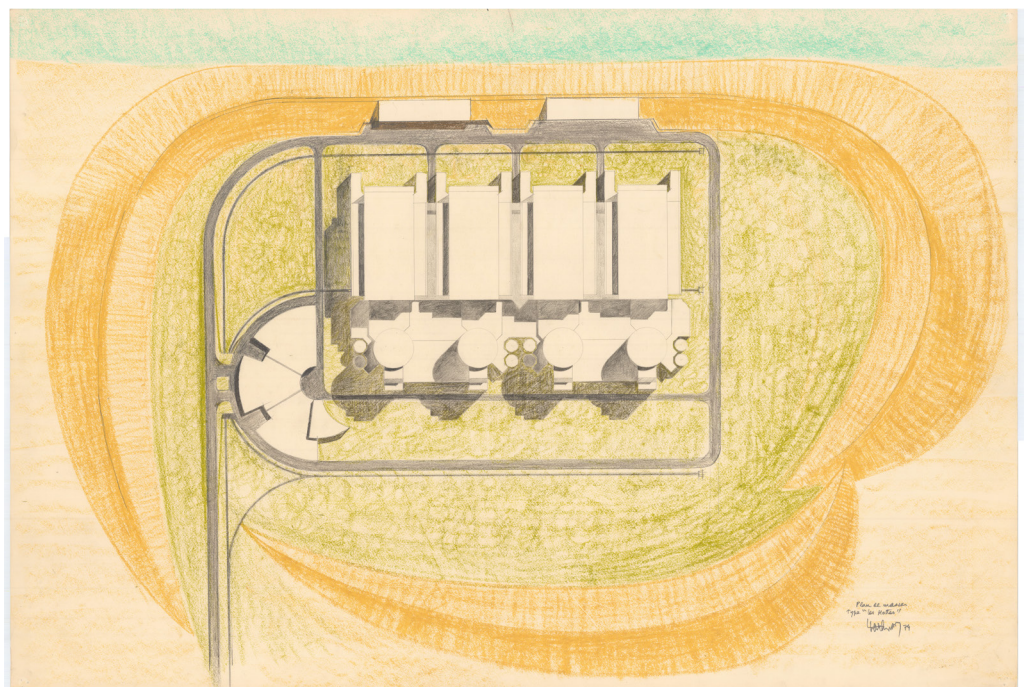
Liam Young

Verkennde studies
voor de kerncentrale
"Les Hottes", 1974.

Claude Parent

SAIF / Cité de
l'architecture et
du patrimoine /
Archives d'architecture
contemporaine
– Fonds Parent, Claude
(1923–2016)

Roadmap 2050:
A Practical Guide
to a Prosperous,
LowCarbon Europe
and Eneropa Map,
2010

AMO (in collaboration
with Imperial College
London, KEMA,
McKinsey & Company,
Oxford Economics).

ARTISTIEK DIRECTEUR:

Nikolaus Hirsch

SECRETARIS-GENERAAL:

Jeremy Uhr

CURATOREN:

**Silvia Franceschini, Eric Hennaut, Nikolaus Hirsch,
Yaron Pesztat, Ursula Wieser Benedetti**

ONDERZOEKSPARTNER:

Dennis Pohl

TENTOONSTELLINGSARCHITECTUUR:

Pauline Clarot

PERS:

Guilliana Venlet

g.venlet@civa.brussels

+32 2 642 24 87

**Een tentoonstelling georganiseerd door CIVA met de steun
van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, urban.brussels,
Goethe Institut, Star Progetti, Istituto Italiano di Cultura,
Vorarlberger Architektur Institut, ULB La Cambre.**

MEDIAPARTNERS:

Bruzz, Le Soir